

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
ÖZET.....	7
KISALTMALAR.....	9
İÇİNDEKİLER	13
GİRİŞ	19

BİRİNCİ BÖLÜM

DEMOKRASİ VE SİYASAL KATILIM

1. DEMOKRASİ KAVRAMI.....	25
1.1. Demokrasi Kavramına Giriş	25
1.2. Demokrasi ve Kurumsallaşma Süreci	31
1.2.1. Tarihsel Gelişim	32
1.2.1.1. Atina’da Doğrudan Demokrasi	32
1.2.1.2. Ortaçağda Demokrasi Düşüncesi.....	34
1.2.2. Temsili Demokrasi ve Gelişim Süreci	36
1.2.3. Katılımcı Demokrasi ve Gelişim Süreci	40
1.2.3.1. Katılımcı Demokrasinin Önemi	44
1.2.3.2. Katılımcı Demokraside Yönetişim Kavramı	44
1.2.3.3. Katılımcı Demokrasinin Şartları	47
1.2.3.3.1. Demokratik Rejim	47
1.2.3.3.2. Özgürlük.....	49
1.2.3.3.3. Eşitlik.....	53
1.2.3.3.4. Vatandaşlık	57
1.2.3.3.5. Halk Egemenliği	61
1.2.3.3.6. Siyasal Partiler.....	71
1.2.3.3.7. Siyasal Parti Türleri	74
1.2.3.3.7.1. Yapılarına Göre Siyasi Partiler	75
1.2.3.3.7.1.1. Kadro Partileri.....	75

1.2.3.3.7.1.2.	Kitle Partileri.....	75
1.2.3.3.7.2.	İşlevlerine Göre Siyasal Partiler.....	75
1.2.3.3.7.2.1.	Bireysel Temsil Partileri.....	76
1.2.3.3.7.2.2.	Sosyal Bütünleşme Partileri.....	76
1.2.3.3.7.3.	Disiplinli Olup Olmamasına Göre Siyasal Partiler.....	77
1.2.3.3.7.3.1.	Serbest Partiler.....	77
1.2.3.3.7.3.2.	Disiplinli Partiler.....	77
1.2.3.3.7.4.	Homojen Olup Olmamasına Göre Siyasal Partiler.....	77
1.2.3.3.7.4.1.	Homojen Partiler.....	77
1.2.3.3.7.4.2.	Homojen Olmayan Partiler.....	78
1.2.3.3.8.	Oy Hakkı.....	78
1.2.3.3.9.	Hür Seçimler.....	80
1.2.3.3.10.	Çatışma ve Uzlaşma.....	83
1.2.3.3.11.	Yönetimde Şeffaflık.....	85
1.2.3.3.12.	İşlevsel Demokrasi ve Sivil Toplum Kuruluşları.....	88
1.2.4.	Siyasal Katılım.....	93
1.2.4.1.	Siyasal Katılım Kavramı.....	93
1.2.4.2.	Siyasal Katılımın Özellikleri.....	97
1.2.4.3.	Siyasal Katılımın İşlevleri.....	99
1.2.4.3.1.	Bireyle İlgili İşlevleri.....	101
1.2.4.3.1.1.	Eşitlik.....	101
1.2.4.3.1.2.	Yönetimi Denetleme.....	103
1.2.4.3.1.3.	Bireysel Hakların Korunması.....	103
1.2.4.3.2.	Devletle İlgili İşlevleri.....	104
1.2.4.3.2.1.	Bütünleşmeyi Kolaylaştırma.....	104
1.2.4.3.2.2.	Meşruluk Temelini Kurma.....	105
1.2.4.3.2.3.	Doğru Karar Almayı Sağlama.....	107
1.2.4.3.2.4.	Vatandaşları Etkin Kılma.....	107

İKİNCİ BÖLÜM

KATILIMI ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE KATILIM YOLLARI

2. SİYASAL KATILMA	109
2.1. Siyasal Katılma Düzeyi ve Biçimleri	109
2.2. Siyasal Katılımı Etkileyen Faktörler.....	111
2.2.1. Cinsiyet Faktörü.....	111
2.2.2. Yaş Faktörü.....	114
2.2.3. Kentleşme Faktörü	116
2.2.4. Eğitim Faktörü	118
2.2.5. Meslek Faktörü.....	120
2.2.6. Kitle İletişim Araçlarını İzleme Faktörü.....	120
2.2.7. Örgüt Üyeliği Faktörü	122
2.2.8. Gelir Faktörü.....	123
2.2.9. Siyasal Kültür Faktörü.....	124
2.2.10. Siyasal Sistemdeki Etkilenmeler	125
2.3. Katılımı Azaltan Başlıca Nedenler	127
2.4. Yerel Demokrasi ve Yerel Katılım	128
2.5. Halk Katılımının Yolları	134
2.5.1. Halkın Geleneksel Katılma Yolları	135
2.5.1.1. Seçimler- Yerel Yönetimlerin Seçimi.....	135
2.5.1.2. Halk Oylaması Yöntemiyle Seçilmişleri Görevden Alma	137
2.5.2. Halkın Doğrudan Katılım Yolları ve Denetimi	138
2.5.2.1. Kent Meclisleri.....	138
2.5.2.2. Geri Çağırma	138
2.5.2.3. Halkoyu.....	140
2.5.2.4. Halk Girişimi ve Halk Danışma Toplantıları.....	141
2.5.2.5. Gönüllü ve Uyarılmış Katılım	142
2.5.2.6. Yerel Baskı Grupları	142
2.5.2.7. Dilekçe Hakkı, Kişisel Başvuru ve Telefon.....	143
2.5.2.8. Bilgi Edinme Hakkı	144
2.5.2.8.1. Bilgi Edinme Hakkı ve Türkiye	145
2.5.2.9. Planlama Çemberleri	149
2.5.3. Halkın Dolaylı Katılım Yolları ve Denetimi	149
2.5.3.1. Kamuoyu Yoklamaları	150
2.5.3.2. Elektronik Demokrasi ve İnternet.....	152

2.5.3.3. Kamu Denetçiliği Kurumu-Ombudsman.....	155
2.5.3.4. Halkla İlişkiler Uygulamalarından Masa Uygulamaları	157

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SEÇİM OLGUSU VE KATILIM UYGULAMALARI

3. SEÇİM OLGUSU.....	159
3.1. Yönetime Katılmanın Temel Unsuru- Seçim Olgusu.....	159
3.1.1. Seçimler ve Katılım.....	160
3.1.1.1. Demokratik Seçimlerin Genel İlkeleri.....	162
3.1.1.1.1. Serbest Seçim İlkesi	162
3.1.1.1.2. Genel Oy İlkesi	163
3.1.1.1.3. Bireysellik İlkesi	165
3.1.1.1.4. Gizlilik İlkesi	165
3.1.1.1.5. Açık Sayım ve Döküm İlkesi	166
3.1.1.1.6. Eşit Oy İlkesi.....	167
3.1.1.1.7. Seçimlerin Yargı Organlarının Yönetimi ve Denetimi Altında Yapılması İlkesi	167
3.1.2. Seçim Sistemleri.....	168
3.1.2.1. Çoğunluk Sistemleri.....	170
3.1.2.1.1. Tek İsimli (Dar Bölge) ve Tek Turlu Çoğunluk Sistemi	171
3.1.2.1.2. Tek İsimli-İki Turlu Çoğunluk Sistemi	172
3.1.2.1.3. Listeli-Tek Turlu Çoğunluk Sistemi.....	174
3.1.2.1.4. Listeli-İki Turlu Çoğunluk Sistemi.....	175
3.1.2.2. Nispi Temsil Sistemleri	175
3.1.2.2.1. Nispi Temsil Sistemlerinde Uygulanan Yöntemler	178
3.1.2.2.1.1. En Yüksek Bakiye Yöntemi.....	178
3.1.2.2.1.2. Klasik d'Hondt Sistemi.....	178
3.1.2.2.1.3. Klasik Sainte - Lague Sistemi	179
3.1.2.2.1.4. Barajlı Sistemler	179
3.1.2.2.1.4.1. Hare Yöntemi	180
3.1.2.2.1.4.2. Değişmez Tek Sayı Yöntemi	180
3.1.2.3. Karma Sistemler	181
3.1.3. Türkiye'de Seçimler.....	182

3.1.3.1.	Yerel Yönetimler Meclis Üyeliği Seçimleri	185
3.1.3.1.1.	Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Seçimleri ...	185
3.1.3.1.2.	Köy ve Mahalle İhtiyar Meclisi Seçimleri	188
3.1.3.2.	Yerel Yönetimler Yürütme Organları Seçimleri.....	190
3.1.3.2.1.	Belediyede Belediye Başkanlığı ve Belediye Encümeni Seçimleri	190
3.1.3.2.2.	İl Özel İdaresinde Valilik ve İl Encümeni Seçimleri	194
3.1.3.2.3.	Köy Teşkilatında Köy Muhtarlığı ve İhtiyar Meclisi Seçimleri	196
3.1.3.2.4.	Mahalle Muhtarlığı Seçimleri.....	197
3.2.	Yerel Katılım Uygulamaları	198
3.2.1.	Kent Yönetimine Katılım.....	201
3.2.2.	Yerel Gündem 21'in Gelişim Süreci	204
3.2.2.1.	Birleşmiş Milletler İnsan Çevresi Konferansı (Stockholm-1972)	204
3.2.2.2.	Birleşmiş Milletler Habitat I Konferansı (Vancouver – 1976)	205
3.2.2.3.	Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı - Yeryüzü Zirvesi-(Rio de Janeiro 1992)	205
3.2.2.4.	Birleşmiş Milletler Nüfus ve Kalkınma Konferansı (Kahire-1994)	206
3.2.2.5.	Birleşmiş Milletler Sosyal Kalkınma Konferansı (Kopenhag-1995)	207
3.2.2.6.	Birleşmiş Milletler Dördüncü Dünya Kadın Konferansı (Pekin-1995)	207
3.2.2.7.	Birleşmiş Milletler Habitat II İnsan Yerleşimleri Konferansı- Kent Zirvesi (İstanbul-1996)	208
3.2.2.8.	Birleşmiş Milletler Binyıl Bildirgesi (New York-2000).....	208
3.2.2.9.	Birleşmiş Milletler Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi (Johannesburg-2002)	209
3.2.3.	Türkiye'de Yerel Gündem 21 Uygulamaları.....	210
3.2.4.	Kent Konseyleri.....	212
3.2.4.1.	Kent Konseylerinin Amacı.....	216
3.2.4.2.	Kent Konseylerinin Yapısı	220
3.2.4.3.	Kent Konseyinin Organları ve İşleyişi.....	222
3.2.4.4.	Kent Konseylerine İlişkin Değerlendirmeler	224

3.3. Yerel Yönetimlerin Mevzuat Kapsamında Katılım Açısından Değerlendirilmesi	231
3.3.1. Katılımcı Demokrasi Açısından Belediye Yasasındaki Eksiklikler	241

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ULUSLAR ARASI BELGELER AÇISINDAN YEREL ÖZERKLİK VE YEREL KATILIM

4. AVRUPA KONSEYİ VE YEREL KATILIM	247
4.1. Avrupa Konseyinin Yapısı, Statüsü ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı	247
4.2. Avrupa Konseyi'nin Demokrasi ve Yerel Yönetim Yaklaşımı	250
4.3. İnsan Hakları Bağlamında Yerel Özerklik Şartı ve Yerel Katılım.....	255
4.3.1. Yerel Demokrasi ve Yerel Haklar	264
4.3.2. Avrupa Kentsel Şartı ve Kent Yönetimine Katılım	270
4.4. Özerklik Şartının İç Hukukumuzdaki Yeri.....	274
4.4.1. Özerklik Şartı ile Sağlanan Statü.....	278
4.4.2. Özerk Yerel Yönetim.....	281
4.5. Yönetimsel Özerklik.....	283
4.5.1. Yerel Özerklik ve İdari Vesayet	288
4.5.1.1. Yerel Özerklik	288
4.5.1.1.1. Yerel Toplum Özerkliği.....	292
4.5.1.2. İdari Vesayet Yetkisi	295
4.5.1.3. Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve İdari Vesayet.....	300
4.6. Özerk Yerel Yönetim İlkesinin Hukukumuzda Düzenlenişi	304
4.6.1. Anayasal Statü.....	304
4.6.2. Belediye Yasasındaki Statü.....	309
4.7. Yerel Özerklik Şartı ve Yerel Yönetimlerde Temsili Katılım	311
4.8. Yerel Özerklik Şartı ve Yerel Yönetimlerde Doğrudan Katılım.....	317
4.9. Özerk Yerel Yönetimlerde Yetki ve Görev	324
4.9.1. Özerklik Şartı ile Yetki ve Göreve Sağlanan Statü.....	324
4.9.2. Genel Yetki ve Mutlak Takdir Yetkisi	327
4.9.3. Yetkide Vatandaşa Yakınlık İlkesi	331
4.9.4. Yetkilerin Planlanmasında Yerel Yönetimlerin Katılım Hakkı	333
DEĞERLENDİRME	335
KAYNAKÇA.....	345